

شماره: ۲۴۹۲۴-۴۸-۹۵ تاریخ: ۱۷/۱۱/۱۳۹۵ پست:

رئیس

جناب آقای مهندس مغانلو

مدیر کل محترم دفتر فنی و برنامه‌ریزی عمرانی وزارت کشور

با سلام و احترام؛

نظر به مفاد آیین نامه اجرایی ماده دو قانون جامع حمایت از حقوق معلولان و با عنایت به مصوبات جلسات ستاد هماهنگی و پیگیری مناسب‌سازی کشور، و همچنین کمیته فنی و تحقیقاتی ستاد، پیش‌نویس چک‌لیست (سیاهه مقابله) ضوابط معلولین برای یکسان سازی نظارت بر شاخص‌ها و استانداردهای مندرج در قانون و آیین‌نامه‌های اجرایی، بر اساس مصوبات شورایی شهرسازی و معماری، و پیرایش دوم «ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی» و با هدف بهره‌گیری در برنامه نرم‌افزاری مراجع صدور پروانه ساخت و پایان کار، در مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی تدوین گردید.

کمیته تخصصی با هماهنگی معاونت معماری و شهرسازی وزارت راه و شهرسازی و با حضور اعضای هیئت علمی مرکز و دانشگاه‌ها، نمایندگان از دفتر فنی و برنامه‌ریزی عمرانی وزارت کشور، سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور، سازمان بهزیستی کشور، دبیرخانه ستاد هماهنگی و پیگیری مناسب‌سازی کشور، اداره کل معماری و ساختمان شهرداری تهران، اداره کل معماری و طرح‌های شهری وزارت راه و شهرسازی، سازمان نظام مهندسی ساختمان کشور، بنیاد شهید و امور جانبازان، سازمان پستانها و فضاهای سبز شهر تهران، شورای هماهنگی تشکلهای غیردولتی معلولان، تشکلهای غیردولتی امور ایثارگران، انجمن ندای معلولین ایران و دیگر سازمان‌های مردم‌نهاد در مرکز تشکیل شد.

رویکرد اصلی در تهیه چک‌لیست، قابلیت کنترل پروژه‌های طراحی توسط کارشناسان در مراحل صدور پروانه و پایان کار، و الزام طراحان، ناظران، و سازندگان به رعایت بندهایی از ضوابط است که کمی و در مقیاس یکمدم قابل ارزیابی هستند. با برگزاری جلسات کمیته تخصصی، چک‌لیست‌های پیشنهادی مربوط به الزامات طراحی در فضاهای شهری و ساختمان‌های عمومی بررسی و مورد تصویب قرار گرفت که به پیوست جهت ابلاغ به مراجع صدور پروانه ارسال می‌گردد.

محکم شکرچی زاده

رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی

تاریخ یاد: ۲ - ۱۳۹۵ / ۱۱ / ۱۷

شماره نامه: ۱۶۲۶۹۲

چک لیست الزامات طراحی فضای شهری

		حداقل عرض مفید پیاده‌رو ۱۷۵ سانتیمتر است.
		پوشش کف پیاده‌رو از مصالح سخت، ثابت، غیرلغزنده و هموار است. *
		حداقل ارتفاع آزاد پیاده‌روها ۲۱۰ سانتیمتر است.
		حداکثر شیب عرضی پیاده‌رو ۲ درصد است.
		حداکثر شیب طولی پیاده‌رو ۵ درصد است.
		در صورت وجود اختلاف سطح بیش از ۲/۵ سانتیمتر، ضوابط سطح شهیدار رعایت شده است.
		محل تقاطع دو پیاده‌رو، با بافت و رنگ متفاوتی کف‌سازی شده است.
		نشانه‌های لمسی سطح پیاده‌رو مطابق شرایط فنی در تمام مسیر پیاده‌رو اجرا شده است. ^۱
		برای کمک در مسیریابی به افراد با محدودیت بینایی کفپوش‌های لمسی شماره‌دار به صورت نواری و برای اطلاع از امکانات عمومی، هشدار در مورد خطرات، موانع، تغییر جهت‌ها و اختلاف سطوح کفپوش‌های لمسی سبک‌ای تعبیه شده است.
		بین پیاده‌رو و خیابان در تقاطع پل ارتباطی وجود دارد.
		بین پیاده‌رو و خیابان در امتداد خط‌کشی عابر پیاده پل ارتباطی وجود دارد.
		اتصال پل ارتباطی و پیاده‌رو بدون اختلاف سطح است. *
		عرض پل ارتباطی در امتداد مسیر پیاده‌رو، برابر عرض پیاده‌رو است.
		عرض پل ارتباطی عمود بر مسیر پیاده‌رو حداقل ۱۵۰ سانتیمتر است.
		محل ارتباط پیاده‌رو با سواره‌رو به وسیله علائم حسی قابل تشخیص برای نابینایان و کم‌بینایان مشخص شده است.
		سطح پل ارتباطی از مصالح سخت، ثابت، غیرلغزنده و هموار است.
		در کنارهای عرضی پل ارتباطی، لبه مخصوص به ارتفاع حداقل ۵ سانتیمتر تعبیه شده است. *
		در طرفین عرضی پل ارتباطی بین پیاده‌رو و سواره‌رو، میله دستگردد در ارتفاع ۸۵ سانتیمتر برای بزرگسالان و ۶۰ سانتیمتر برای کودکان تعبیه شده است.

* به صورت نوشتاری در نقشه ذکر شده و در مرحله اجرا کنترل شود.

^۱ کفپوش‌های لمسی باید با عرض ۲۰ تا ۲۰ سانتیمتر باشند. ارتفاع شیارها در کفپوش‌های شماره‌دار ۴-۵ میلی‌متر و فاصله مرکز به مرکز آنها باید ۲۰-۵۵ میلی‌متر باشد. عرض شیارها در کفپوش‌های سرتخت و منحنی ۱۵-۲۵ میلی‌متر و فاصله زحکش بین دو موازی یک باید ۲۰-۲۰ میلی‌متر باشد. در کفپوش‌های سبک‌ای، گنبدهای لافس به صورت شبکه مربعی یا قطری به فاصله مرکز به مرکز ۲۵-۶۰ میلی‌متر از هم قرار می‌گیرند. ارتفاع گنبدهای لافس ۲-۵ میلی‌متر و قطر کف آنها ۲۰-۲۵ میلی‌متر و قطر بالای ۱۰-۲۵ میلی‌متر باید باشد.

		محل انتظار مسافر برای اتوبوس هم‌سطح با کف اتوبوس است.
		شرایط قابل دسترس بودن محل انتظار مسافر در ایستگاه‌های اتوبوس شهری، مطابق شرایط اتصال پیاده‌رو به سواره‌رو است.
		در ایستگاه اتوبوس سرپناه و حفاظ مناسب وجود دارد.
		در ایستگاه اتوبوس کمکت و صندلی با ارتفاع ۴۵ سانتیمتر وجود دارد.
		در ایستگاه اتوبوس دستگیره به ارتفاع ۷۰ سانتیمتر از کف وجود دارد. *
		مبلان و تجهیزات شهری (تلفن عمومی، صندوق پست، خودپرداز و مانند آن) قابل دسترس و قابل استفاده برای افراد معلول است.
		حداقل ابعاد فضای آزاد به صورت هم‌سطح یا با شیب مناسب برای دسترسی به تجهیزات و مبلان شهری ۱۲۰×۷۵ سانتیمتر است.
		حداکثر ارتفاع صفحه کلید و محل شکاف برای وارد کردن سکه یا کارت، ۱۰۰ سانتیمتر از کف است.
		ارتفاع فواره آبخوری از کف تمام شده حداکثر ۹۰ سانتیمتر است.
		در سرویس‌های بهداشتی عمومی حداقل یک سرویس بهداشتی مخصوص افراد معلول وجود دارد.
		در سرویس بهداشتی‌های بزرگ به ازای هر ده واحد سرویس بهداشتی معمولی، یک واحد سرویس بهداشتی مخصوص افراد معلول وجود دارد.
		حداقل ابعاد فضای آزاد سرویس بهداشتی ۱۵۰×۱۷۰ سانتیمتر است.
		در سرویس بهداشتی به بیرون باز می‌شود.
		کاسه سرویس فرنگی به ارتفاع ۴۵ سانتیمتر از کف و با فاصله ۳۰ سانتیمتر از دیوار مجاور نصب شده است.
		میله‌های دستگرد در طرفین کاسه سرویس بهداشتی به ارتفاع ۷۰ سانتیمتر از کف و ۲۰ سانتیمتر جلوتر از لبه جلویی کاسه نصب شده است. *
		کاسه روشویی در فضایی به ابعاد حداقل ۱۲۰×۷۵ سانتیمتر قرار دارد.
		فضای آزاد، به ارتفاع حداکثر ۷۵ سانتیمتر از کف تا پایین لبه دستشویی وجود دارد.
		عمق فضای آزاد جلوی روشویی برای زانو باید ۲۰ سانتیمتر، و برای نوک پا ۴۵ سانتیمتر است.

* به صورت نوشتاری در نقشه ذکر شده و در مرحله اجرا کنترل شود.

	کف سطح شیبدار غیرالغزنده، ثابت، سخت و هموار است. *
	حداقل عرض سطح شیبدار ۱۲۰ سانتیمتر است.
	برای سطوح شیبدار تا ۳ متر طول، حداکثر شیب ۸ درصد با عرض حداقل ۱۲۰ سانتیمتر است.
	در سطوح شیبدار بیش از ۳ متر طول (تا حد مجاز ۹ متر) به ازای هر متر افزایش طول ۵ سانتیمتر به عرض مفید آن اضافه و ۰/۵ درصد از شیب آن کاسته شده است.
	حداقل ابعاد پاگرد سطح شیبدار ۱۵۰×۱۵۰ سانتیمتر است.
	در کناره‌های عرضی سطح شیبدار لبه محافظ به ارتفاع حداقل ۵ سانتیمتر وجود دارد. *
	میله دستگرد در طرفین سطح شیبدار در نظر گرفته شده است. *
	قطر یا عرض میله دستگرد بین ۳/۵ تا ۴ سانتیمتر است. *
	فاصله بین میله دستگرد و دیوار حداقل ۴ سانتیمتر است. *
	ارتفاع میله دستگرد از کف راهرو، سطح شیبدار یا پله، برای بزرگسالان ۸۵ سانتیمتر و برای کودکان ۶۰ سانتیمتر است. *
	در ساختمانهای عمومی که برای قابل دسترس بودن طبقات از آسانسور استفاده می‌شود، حداقل یک آسانسور قابل استفاده برای افراد معلول وجود دارد.
	عرض مفید در آسانسور حداقل ۸۰ سانتیمتر است.
	حداقل ابعاد مفید اتاقک آسانسور ۱۱۰×۱۴۰ سانتیمتر است.
	پوشش کف آسانسور محکم، ثابت و غیرالغزنده است. *
	اتاقک آسانسور مجهز به دستگیره‌های کمکی در دیواره‌ها در ارتفاع ۸۵ سانتیمتر است.
	ارتفاع دکمه‌های کنترل‌کننده در داخل و خارج از اتاقک آسانسور ۱۰۰ تا ۱۲۰ سانتیمتر، فاصله آنها از گوشه اتاقک آسانسور ۴۰ سانتیمتر بوده، حداقل برجستگی آن ۱/۵ سانتیمتر، حداقل قطر آن ۲ سانتیمتر است. دکمه‌های آسانسور با خط بریل نیز مشخص شده‌اند. *
	آسانسور هم‌سطح ورودی و یا در دسترس بلامانع صندلی چرخدار است. *
	ابعاد فضای انتظار جلوی آسانسور حداقل ۱۵۰×۱۵۰ سانتیمتر است.
	توقف آسانسور با علائم صوتی و بصری مشخص می‌شود. *

* به صورت نوشتاری در نقشه ذکر شود.

** در مرحله پایان کار کنترل شود.

		در هر طبقه از ساختمان سرویس بهداشتی مخصوص افراد معلول وجود دارد.
		حداقل ابعاد فضای آزاد سرویس بهداشتی ۱۷۰×۱۵۰ سانتیمتر است.
		در سرویس بهداشتی به بیرون باز می شود.
		کاسه سرویس فرنگی به ارتفاع ۴۵ سانتیمتر از کف و با فاصله ۴۰ سانتیمتر از دیوار مجاور نصب شده است.
		میله های دستگرد در طرفین کاسه سرویس بهداشتی به ارتفاع ۷۰ سانتیمتر از کف و ۳۰ سانتیمتر جلوتر از لبه جلویی کاسه نصب شده است. *
		کاسه روشویی در فضایی به ابعاد حداقل ۷۵×۱۲۰ سانتیمتر قرار دارد.
		فضای آزاد، به ارتفاع حداکثر ۷۵ سانتیمتر از کف تا پایین لبه دستشویی وجود دارد.
		عمق فضای آزاد جلوی روشویی برای زانو باید ۲۰ سانتیمتر، و برای نوک پا ۴۵ سانتیمتر است.
		تعام اماکن و قسمت هایی از ساختمان که برای استفاده ویژه افراد معلول طراحی و تجهیز گردیده اند به وسیله علائم بین المللی ویژه افراد معلول مشخص شده اند.
		کنترل های الکتریکی و مکانیکی در فاصله ۴۰ تا ۱۲۰ سانتیمتر از کف قرار دارند.
		فضای آزاد کف به ابعاد حداقل ۱۲۰×۷۵ سانتیمتر در مجاور کنترل های الکتریکی پیش بینی شده است تا از روبرو به طور موازی برای شخص روی صندلی چرخدار قابل دسترس باشد.
		در کلبه فضاهای بهداشتی رنگ خطر در ارتفاع ۱۲۰ سانتیمتر نصب شده است. *
		سیستم های هشدار دهنده شنیداری و دیداری در ساختمان نصب شده است. **
		هشدار دهنده های لمسی در محدوده ساختمان یکنواخت و مشخص هستند. **
		درهایی که به فضاهای خطرناک برای اشخاص نیمه بینا و نابینا باز می شوند (مانند درهای پارانداز، اتاق های تأسیسات حرارتی، البارها و مشابه آنها) با اختلاف رنگ و نیز علائم حسی لامسه ای مشخص شده اند. **

* به صورت نوشتاری در نقشه ذکر شود.

** در مرحله پایان کار کنترل شود.